

Naši dopisi.

V Gorici, 4. dec. — Kaka sprememba v osmih dneh! Preteklo nedeljo ob tej uri (3. popoldne) sem pisal še dopis za „Novice“ in privaten list „očetu“ samemu; mislil sem (na podlagi poročil do 24. preteklega meseca), da se bolezen, potem ko mu je bilo po prvem hudem napadu (22. nov.) odleglo, ni več shujšala; in danes — — ni ga več! Moje misli vzletajo vsak hip tje za kapelo pri sv. Krištofu, kamor smo ga spravili v četrtek zvečer. Da, med sto vtisi, ki sem jih prinesel iz Ljubljane, je najglobokeji poslednji. Tista slovesna tihota in pobožna resnoba, med ogromno množico na pokopališči, v tihi noči, v tistih trenutkih, ko sta cerkev in narod opravljala pri odprtem grobu najtežo dolžnost — ne, ne izgine mi iz spomina in srca. „Težko se ločim od naroda“ je blagi ranjki povdarjal na smrtni postelji; — pa tudi narod se je težko ločil od njega in najteže oni, ki so ga poznali in spoštovali, kakor jez. Sedem in dvajset let in 10 mesecev sem ž njim občeval pismeno in ustmeno. Še zdaj, ko te vrste pišem, zdi se mi, kakor da bi še zmeraj pisal 39letnemu, taktnemu, zglednemu vredniku Bleiweis-u, toda me brž potlači spet misel: Nikdar več ne pride tvoj dopis v njegove roke; nikdar ne bode privatnih tvojih listov bral očetovski tvoj prijatelj; nikdar več mu ne boš mogel potožiti, kar ti srce teži. Nikdar? Temu „nikdar“ se hudo vpira nekaj v mojih prsih; glas slišim iz sebe: Non omnis moriar; ni umrlo vse, kar je bilo v rajnkem očetu, on še živi nad zvezdami. Še bom ž njim občeval — ne sicer po navadni pošti, po navadnem telegrafu, 12. poglavje II. Maka-bejskih bukev sv. Pisma mi kaže pot do njega; tam je naznanjen in popisan neki telefon, po katerem bom še ž njim govoril in — nadejam se — on z mano. Nenadomestljive zgube od 29. nov. t. l., katero po omámici smrtnega in pogrebnega dne še le zdaj prav čutim v tihi sobi, ne bom poudarjal, samo nekaj črtic naj podam v dopolnitev vsega; kar se je te dni o rajnkem pisalo. Od kar je vrli gospod vitez Schneid v Gorici, pisal mi je rajniki vitez Bleiweis bolj pogostem, kakor prej; bolj ga je skrbelo gosp. Schneidovo zdravje, ko njegovo lastno; memogredé pa je tudi o svoji bolehnosti pisal, tako n. pr. 4. novembra t. l. „Tudi mene drži zopet tisti „Bronchial“ in „Magenkatarrh“, ne sicer na posteljo, ampak na dom priklenjenega v hiši. Bog daj, da bi se ga še enkrat znebil!“ In v zadnjem listu, ki sem ga od njega prejel (od 12. nov. t. l.) piše: „Jaz se še zmerom borim z dvema katarrhoma, bronchialnim in želodečnim; za to imam tudi 2 zdravnika, sica in dr. Valento. Ne ležim pa ne, vsak dan se peljem popoldne na sprehod“. Poslednji telegram, ki mi je došel 19. novembra zvečer na moje voščilo za rajncega rojstni dan in bližnji god, glasi se tako-le: „Prisrčna zahvala za tako prisrčno voščilo; topla hvala pa tudi za ljubeznjiva poročila o našem prijatelju“ (namreč g. Schneidu). Ljubeznjiv pozdrav sè smrtno postelje je zapečatil najno dolgoletno prijateljstvo. — Dva telegrama naznanjujoča vitez Bleiweisovo smrt sem prejel 29. t. m. ob 10. uri, drugi dan pa — na svoj god — ob tisti uri, — med obedom — ko mi je prejšnjih let navadno došel Bleiweisov voščilni telegram, položili so mi letos na mizo njegov mrtvaški list! Hitro, kakor blisk, se je raznesla v torek prežalostna novica po mestu, zvečer se je zbralo krog čitalničnega odbora in zastopnikov družih naših društev še več družih odličnih rodoljubov v posvet, kako naj bi Gorica častila rajncega spomin. Zdajci je bilo skleneno, da pojde deputacija k pogrebu in da ponese sè sabo vence. Napisi na venčnih trakovih so: Goriška čitalnica častnemu udu;

Poddružnica Goriške čitalnice narodnemu očetu; Goriška „Sloga“ slovenskemu voditelju; Goriški „Slavec“ tuguje o smrti očetovi; Andrej Marušič očetovskemu prijatelju; Goriška „Soča“ očetu slov. novinarstva; Goriški rodoljubi vzoru rodoljubja. Te vence so vzeli sè seboj gg. Andr. Jeglič, čitalničin predsednik, prof. Andr. Marušič in Štef. Klemenčič, hranilnični uradnik in čitalničin denarničar. Poslal je od tod svoj venec tudi bolehní rajncega prijatelj g. prof. Povše, v Ljubljani pa naročil g. vit. Schneid. Tudi je šlo iz Gorice več telegramov obžalujočih „očetovo“ smrt. — V tem, ko izročam to svojo spomenico novemu vredništvu „Novic“, ne morem si kaj, da ne bi javno pohvalil zglednega obnašanja Ljubljanskih stanovalcev o imponantnem pogrebnem sprevodu pretekli četrtek. Tacega reda in take tihote nisem še nikdar zapazil o enakih priložnostih. Še bi rad izrazil občutke, ki so se mi zbudili v srcu, ko smo šli memo tistih hiš, kjer je rajniki tako neutrudljivo in slavno deloval — memo magistrata, deželne zbornice, memo Blaznikove tiskarne, „Matične“ hiše, Salendrovih ulic (kmetijsko-družbene pisarnice), in memo čitalnice, pa mi ni mogoče izraziti jih; v enem občutku se vtapljajo vsi in v eni misli: Ni ga več!

Iz Železnikov 3. decembra J. L. (*Žalosti odmev od naših gorá o smrti gosp. dr. Jan. Bleiweis-a*). Dolgih 28 let šlo je veliko dopisov od tod do slavnega vredništva „Novic“ v Ljubljano; vse je sprejemala rade volje ona roka, katera o trenutku, ko z žalostnim srcem pišem te vrstice, počiva otrpna za vselej v tihi zemlji pri sv. Krištofu. — Da so telesne moči velecenjenega, za blagor slovenskega naroda tako vnetega, delavnega in skrbllivega gosp. dr. Jan. Bleiweis a viteza Trsteniškega osobito letošnje leto bile zeló opešale, zapaziti se je pač moglo; roka njegova bila je vender, kakor kaže do pisalca teh vrstic dne 7. oktobra t. l. pisana listnica z jako častilnim podpisom: „Ves Vaš dr. Bleiweis“, še čutiti močna, krepka; upati je bilo toraj, da to drago življenje ostalo bo ohranjeno našemu narodu vsaj še kako leto. Popolnoma nenadjana nam je tedaj došla žalostinka, da slavnoznani naš naroda voditelj odstopil je po besedah Zvonikarjeve pesmi „od dela in teže!“ Da! pač v resnici in pravem pomenu se spolnujejo te besede gledé neutrudnega in neumornega delovanja rajnega do zadnjih ur njegovega življenja. Bog mu poplačaj vse to v presrečni domovini unkraj groba, kjer vlada večni počitek in najslajši mir! — Kmalu po došlem žalostnem naznanilu oglasil se je tukajšnji mrtvaški zvon, naznanjevaje, da zapustil je svet mož neugasljivega spomina; — včeraj se je podal zastopnik naše občine, kateri je rajni pokojnik častni občan bil, v Ljubljano na pogreb; ob uri pokopa pa so žalostno pesem peli vsi zvonovi naših dveh cerkvá v znamenje sočutnega žalovanja. Kar želi ves naš narod, zapišemo tudi mi: Bog nam obudi novega voditelja, ki bi bil v vsem vreden naslednik neumrljivemu rajnemu dr. Jan. Bleiweisu!

Iz Šent-Lorenca ob Temenici 2. dec. — Žalostno je, ko zgubi hiša svojega gospodarja ali sploh rodbina svojega očeta. Res, v taki hiši je ob smrti gospodarja vse žalostno. Al, če zgubi narod svojega očeta, svojega modrega voditelja in gospodarja ter stvaritelja mnogo, mnogo učnih spisov, moža, na katerega se je vse zanašalo, voditelja, za katerim je vse pošteno, zvesto hodilo, zvezdo, na katero so se vsi stanovi ozirali ter jej nje potem varno in z ljubeznijo sledili; — no, po tacem je žalost vse kaj družega memo priprostega človeka. Naj tedaj priča zgodovina in literatura v bodočnosti, da je rajncega dr. Janeza Bleiweisa ves slovenski in sosedni narod ljubil, ravno tako tudi naš dopis iz Šent Lorenca, kakor bodo tudi drugi dopisi go-

tovo pričali, da v najpriprostejem kraji je rajncega vse poznalo, vzlasti po spish, pogovorih ali po njegovih „Novicah“. Bodi mu zemljica lahka! Hočemo se ga spominjati vzlasti v molitvah ter ga posnemati v njegovem modrem in poštemem vedenju, sploh se držati njegove neprecenljive značajnosti.

Zahvala.

Složna udeležitev najširjih krogov od blizo in daleč je tako povečala pogreb nepozabljivega našega

dr. Jan. vitez Bleiweis-Trsteniškega,

da je svet malokdaj videl kaj enacega.

Podpisani odbor se usoja najtoplejše zahvalo izrekati vsem, ki so mu olehkočili izvršitev njegovega naloga in pripomogli, da se je o tem žalostnem povodu tako dobrodejno prijavilo splošno sočutje. Posebno zahvaliti se moramo: županu glavnega našega mesta gospodu vladnemu sovetniku Ant. Laschanu; sl. mestnega magistrata oddelku za javno varnost; gospodom rediteljem, ki so pod skušenim, previdnim vodstvom g. mestnega odbornika Fr. Dobrleta uredili velikanski sprevod; vrlim županom iz ljubljanske okolice in tukajšnjim gospodom meščanom; sl. deputacijam in društvom zastopanim v sprevodu; gospodom bogoslovskim pevcem; gospodom trgovcem in obrtnikom, ki so mej pogrebom zaprli svoje poslovalnice; zvlasti pa še čast. novinarstvu, katero je najvspešneje podpiralo naše prizadevanje.

V Ljubljani 4. dan dec. 1881.

Odbor

za dr. Bleiweisovo pogrebno svečanost.

Iz Ljubljane. — Še so potrta vsa srca, o ničemer se ne govori skoro, ko o smrti dr. Jan. Bleiweisa viteza Trsteniškega in o njegovem res veličastnem pogrebu, katerega po moči nadrobno popisujemo spredej; čisto natančno popisati te velikanske stvari pa skoro ni mogoče in prostori „Novic“ so tudi preozki za to. Preblagi in potrti vdovi ranjcega in njegovemu sinu dr. Karolu Bleiweisu vitezmu Trsteniškemu je došlo še veliko obžalovalnih telegramov z vseh krajev, bližnjih in daljnih, tudi pismo od ministra Konrada in drugih. Životopis rajncega, njegova dela in črtice iz njegovega življenja pridejo še na vrsto. Jako spoštljivo pišejo o njem tudi česki, hrvatski in pravični nam nemški listi, dokaz, kak velikan je bil ranjci.

— (Dr. Bleiweisove prsne podobe), izvrstno zadete, iz gipsa, masivno vliete, bronzirane ali pa belo lakirane, deset palcev visoke, se dobivajo pri tukajšnjem podobarji Fr. Zajcu na Karlovški cesti. Cena jim je 1 gld. 50 kr. za vsako. Častilce Bleiweisove opozorujemo na te podobe, ker lepšega kinča ni za na omare ali nad knjižnice postaviti, kakor so kipi slavnih mož. Nemci imajo Götheja in Schillerja skor po vseh hišah; mi pa zaljšajmo sobe z našimi velemož!

— (Slovenske Matice) domači odborniki so se bili 29 dne novembra sošli k posvetovanju, v katerem so

po smrti svojega prvosednika dr. J. Bleiweisa izvolili si dosedanjega namestnika g. P. Grassellija za voditelja ter ga pooblastili, da vlada „Matico“ do prihodnje volitve, katera se vrši navadno po občnem zboru. Razun o pogrebu svojega prvosednika so posvetovali se o knjigah letošnjih, ker je „Somatologija“ nemška jela tiskati se v novi pripraviški obliki, sklenilo se je iz raznih tehtnih vzrokov, da se po najnovejši vravná prestava slovenska in toraj vrh drugih knjig podá družnikom še le bodoče leto. Za 1881. l. pa se ob novem letu razpošljete za zdaj le knjigi: a) „Letopis“ in b) Šumanova „Slovenska slovnica“, katerih natiskovanje se dotlej dokonča in družbenikov imenik vredí. Odločijo se nekaterih odsekov seje v teh dneh; odborova seja pa utegne biti 21. decembra t. l. ali sv. Tomaža dan, da se ukrenejo potrebne Matične stvari za tekoče in prihodnje leto.

— Jutri v četrtek ob 11. uri dopoldne se bode po stari navadi v čitalnici obdarovalo 40 ubogih šolarjev in 40 šolaric z zimsko obleko. Odbor ljubljanskih gospâ vabi vse dobrotnike k tej lepi svečanosti.

— V 47. listu „Novic“ objavljeno število letošnjih učencev podkavske šole v Ljubljane naj se popravi na 9 učencev mesto 7.

Novičar iz tujih in domačih dežel.

Z Dunaja. — V državnem zboru gromi in treska, kakor bi živeli v pasjih dneh, ne pa tik pred Božičem. Skoraj ne mine dan, da bi levíčarji ne spustili kakove bombe: prva bila je interpelacija zarad „Länderbank-e“. Gotovi so si bili zalesti Taaffe a na krivi poti; toda odgovor, katerega so o tej zadevi dobili preteklo soboto, osupnil jih je tako, da kar ziniti niso mogli. — Druga bomba bila je interpelacija zarad Kuchelbadskega pretepa; upam, da bo tudi na to vlada našla pravi odgovor. Na to ste prišli še dve bombi: interpelacija Tauffererjeva zarad slovenskega jezika pri sodnijah na Kranjskem, in pa interpelacija Heilsberg-ova, včeraj vložena, zarad Vestenecka. — Ti bombi ste sicer silo nevarne, pa ne nam ali vladi, temveč interpelantom, rekel bi, prva bomba je slamnata, druga pa pokvarjeno jajce; ako se kdo speče in ako bo smrdelo, naj gre hvala zato tistim, ki hočejo vse vedeti, tudi to, kar bi bilo ravno za-nje bolje, da bi za zmiraj ostalo skrito.

Vojne postave obravnava pričela se je včeraj in se sklenilo, pričeti specijalno obravnavo z 215 glasovi proti 5.

Danes v torek bila je prav živahna obravnava v zbornici zarad izraza ministra Pražaka: „ako pa poslanci sami postave prestopijo“ itd. — Poročevalec odborove večine grof Hohenwart govoril je zelo mirno, poročevalec manjšine je nekoliko zbadal, Kronawetter pa je levíčarje neusmiljeno udrihal. Konečno se je predlog manjšine: nejevoljo izreči o Pražakovih besedah, s 165 glasovi zavrgel zoper 113 glasov.

Iz Laškega. — Laška se zelo huduje na Bizmarka, ker je njeno liberalno politiko v javnem govoru obsodil.

Iz Rumunskega. — Naš poslanec grof Hoyos dobil je povelje, zarad razžaljivega prestolnega govora pretrgati osebno občenje s tamošno vlado.

Telegram „Novicam“.

Dunaj 7. decembra.

Ravno pričeta obravnava vojne postave ne bo končana pred petkom, na to pride privoljenje trimesečnega budgeta zoper vso levico.